

Vår saksbehandler

OL Nils Terje Lunde, nlunde@mil.no
+4723 09 75 44, 0510 7544
FPK/FPK STAB/FPK/Fagavd

Vår dato

2014-10-29

Vår referanse

2014/042663-001/FORSVARET/ 009

Tidligere dato

Tidligere referanse

Til

Det kongelige kulturdepartement
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Kopi til

Det kongelige forsvarsdepartement
Kirkerådet
Forsvarssjef
Forsvarsstaben
FPK/Heimevernet
FPK/Hæren
FPK/Luftforsv
FPK/Sjøforsvaret

Staten og Den norske kirke - et tydelig skille. Høringsuttalelse fra Feltprosten

1 Bakgrunn

Det vises til Høringsnotat 2. september 2014. «Staten og Den norske kirke – et tydelig skille». Feltprosten er ikke høringsinstans, men da høringsnotatet omhandler forhold som er av både direkte, sentral og prinsipiell betydning for feltpresttjenesten, finner Feltprosten det nødvendig å fremsende en uttalelse til departementet. Feltprosten vil anmode departementet om at uttalelsen blir behandlet som del av høringen.

De forhold som berører feltpresttjenesten er knyttet til ivaretagelse av den del av prestetjenesten som fortsatt er statlig, overføringen av myndighet til å fastsette tjenesteordninger fra Kongen til Kirkemøtet, overføring av myndighet til å frata presterettigheter fra Departementet til Biskopen, samt spørsmålet om særskilt lovregulering av presters faglige uavhengighet.

2 Drøfting

2.1 Feltpresttjenesten som gjenværende del av statlig prestetjeneste

Prestetjenesten har helt siden innføringen av eneveldet i Danmark-Norge på 1600-tallet vært en statlig profesjon, lenge også den best utbygde del av det statlige embetsverk, med primære funksjoner i statens nasjonale styringssystem. Overføringen av ansvaret for prestetjenesten fra staten til et eget rettssubjekt utenfor staten, markerer derfor en historisk viktig endring.

I denne endringsprosessen er det imidlertid viktig å understreke at ikke all prestetjeneste vil bortfalle som statlig. Feltprestene vil fortsatt være statlige tjenestemenn. Tilsvarende gjelder, så vidt Feltprosten kjenner til, politipresten ved Oslo politidistrikt. Videre vil også sykehusprester være tilsatt ved de regionale helseforetak, som er eid av staten. De er imidlertid ikke statstjenestemenn. Feltprester utgjør altså hovedtyngden av prester som fortsetter som statstjenestemenn. Feltprosten vil understreke betydningen av at den gjenværende del av statlig prestetjeneste blir ivaretatt på en god måte etter overføringen av ansvaret for prestetjenesten.

Postadresse
Postboks 800 Postmottak
2617 Lillehammer

Besøksadresse
Bygning 7 Akershus
festning
0015 OSLO

Sivil telefon/telefaks
/

Militær telefon/telefaks
99/0500 3699

Epost/ Internett
postmottak@mil.no

www.forsvaret.no

Organisasjonsnummer
NO 986 105 174 MVA

Vedlegg

2.2 Ansvar for tjenesteordninger

Ansvar for tjenesteordninger er tenkt overført fra Kongen til Kirkemøtet. Denne endringen er i utgangspunktet en logisk konsekvens av overføring av ansvaret for prestedtjenesten til et eget rettssubjekt. Det prinsipielle spørsmålet vil være hvorvidt det nye rettssubjektet dermed også gis myndighet til å regulere den gjenværende del av statlig prestedtjeneste. I dag er feltpresttjenesten regulert gjennom kongelig resolusjon av 22. oktober 1954. I tillegg gjelder Tjenesteordning for menighetsprester, i samsvar med tjenesteordningens § 1 også feltprester «så langt den passer».

Feltprosten vil fremholde behovet for at feltpresttjenesten fortsatt får fastsatt sin tjenesteordning ved kongelig resolusjon. I tråd med gjeldende praksis er dette ikke til hinder for at feltprester tilhørende Den norske kirke samtidig også blir omfattet av en eventuell ny tjenesteordning for prester i Den norske kirke «så langt den passer», i samsvar med formulering i någjeldende Tjenesteordning for menighetsprester § 1. Begrunnelsen for dette er at feltpresttjenesten er forankret i trossamfunn. Det trossamfunn feltpresten tilhører må således ha anledning til å fastsette nødvendige krav til utøvelsen av den geistlige tjeneste i trossamfunnet. Dette dreier seg om forhold knyttet til ordinasjon, tilsyn og krav til utøvelsen av den geistlige tjeneste. Samtidig vil også en tjenesteordning kunne inneholde organisatoriske bestemmelser, jf. gjeldende Tjenesteordning for menighetsprester, som neppe vil kunne gjøres gjeldende for prestedtjeneste i staten. Tilsvarende vil også måtte gjelde hva angår kompetansekrav. Staten vil måtte kunne ha mulighet til å fastsette høyere eller mer spesialiserte kompetansekrav for tilsetning som feltprest enn det det enkelte trossamfunn, herunder Den norske kirke, har som kompetansekrav for geistlige i trossamfunnet.

Feltprosten forutsetter at overføringen av ansvaret for tjenesteordning for prester til eget rettssubjekt utenfor staten ikke innskrenker muligheten for at tjenesteordning for feltprester fastsettes ved kongelig resolusjon.

2.3 Myndighet til å frata presterettigheter

Det foreslås i Høringsnotatet at myndighet til å frata en person presterettigheter overføres fra Departementet til biskopen. En slik endring er i likhet med spørsmålet om overføring av ansvaret for tjenesteordninger en logisk konsekvens av overføringen av ansvaret for prestedtjenesten til et nytt rettssubjekt utenfor staten. Samtidig vil det også her måtte understrekes at dette har betydning for den gjenværende del av den statlige prestedtjeneste. Ved endringen vil et ikke-statlig organ få en bestemt myndighet over statlige stillinger. Feltprester er statlige tjenestemenn, underlagt tjenestemannsloven og forsvarspersonelloven. Som statlige tjenestemenn vil spørsmål knyttet til suspensjon, oppsigelse mv måtte reguleres av det regelverk som gjelder i staten for øvrig.

Det følger av prinsippet om feltpresttjenestens forankring i trossamfunn at de som tjenestegjør som feltprester må være autorisert av det trossamfunn de tilhører. I så henseende vil et eventuelt vedtak om fratakelse av presterettigheter i trossamfunnet Den norske kirke ha betydning for mulighet for å tjenestegjøre som feltprest fra Den norske kirke. Dette vil i så fall måtte behandles som et bortfall av nødvendig autorisasjon/fullmakter som er fastsatt som krav i stillingsbeskrivelser i Feltprestkorpsset. Den forvaltningsmessige behandlingen av dette vil måtte skje i Forsvaret og ut fra de til enhver til gjeldende forvaltningsmessige regler.

2.4 Presters faglige uavhengighet

Feltprosten vil støtte forslaget om å lovfeste presters faglige uavhengighet. En slik lovfesting har ikke bare betydning for prester som skal tjenestegjøre i det nye rettssubjektet, men i like stor grad med betydning for den del av prestedtjenesten som fortsetter som en statlig virksomhet. Når ansvar for profesjonen flyttes fra statlig virksomhet, fremstår det som enda viktigere enn tidligere å ha en slik lovfesting med tanke på grunnleggende forutsetninger og rammer for prestedtjenesten som del av statlig forvaltning.

En faglig uavhengighet er av avgjørende betydning for feltpresttjenesten. Feltprester tjenestegjør i Forsvaret på helt bestemte forutsetninger og med en klar avgrensning av ansvarsområde og roller. Dette kommer til uttrykk i organiseringen av feltpresttjenesten i et eget fagkorps, at prestene står under kirkelig tilsyn av det trossamfunn de tilhører, at de ikke tar militær kommando utenfor eget tjenestefelt og at de er ikke-stridende. Prinsippet om feltpresters faglige uavhengighet kommer for

øvrig også tydelig til uttrykk i Genevekonvensjonene, hvor det om feltprester som er blitt krigsfanger skal «få adgang til å utøve sin sjelesørgervirksomhet (...) og fritt å virke i sitt kall blant sine trosfeller i samsvar med sin religiøse overbevisning» (3. Genevekonvensjon, artikkel 35).

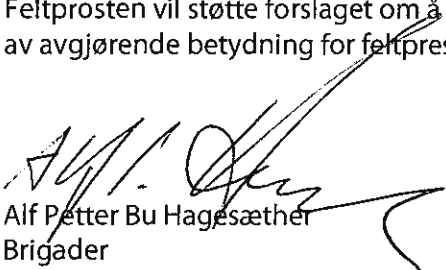
3 Konklusjon

Fra Feltprostens side er det viktig å understreke betydningen av at den gjenværende del av statlig prestedtjeneste blir ivare tatt på en god måte etter overføringen av ansvaret for prestedtjenesten fra staten til nytt rettssubjekt.

Selv om ansvaret for tjenesteordninger for prester overføres fra staten til nytt rettssubjekt må tjenesteordning for feltprester fastsettes ved kongelig resolusjon.

Overføring av myndighet til fratakelse av presterettigheter fra staten til biskopen innebærer at ikke-statlig organ gis en bestemt myndighet i tilknytning til statlige stillinger. Et vedtak om fratakelse av presterettigheter vil ha betydning for mulighet for å tjenestegjøre som feltprest fra Den norske kirke, men den forvaltningsmessige prosessen vil måtte skje etter de regler som gjelder for statlige tjenestemenn.

Feltprosten vil støtte forslaget om å lovfeste presters faglige uavhengighet. En faglig uavhengighet er av avgjørende betydning for feltprestedtjenesten.

Alf Petter Bu Hagesæther
Brigader
Feltprost